

Valsts ieņēmumu
dienests

Sabiedriskā labuma organizāciju uzraudzības aktualitātes

2017.gada decembris

Saskaņā ar likuma «Par Valsts ieņēmumu dienestu» 2.pantu galvenie VID uzdevumi ir:

- 1.nodrošināt Valsts ieņēmumu dienesta administrēto valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas teritorijā un uz muitas robežas, kā arī nodokļu, nodevu un citu obligāto maksājumu iekasēšanu Eiropas Savienības budžetam;
- 2.piedalīties muitas lietu, nodokļu un nodevu administrēšanas un likumpārkāpumu atklāšanas valsts ieņēmumu jomā politikas izstrādāšanā un īstenot šo politiku. Izstrādāt atbilstošās jomas attīstības plānošanas dokumentu, informatīvo ziņojumu un tiesību aktu projektus;
- 3.novērst un atklāt noziedzīgus nodarījumus valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu jomā;
- 4.nodrošināt Valsts ieņēmumu dienesta ierēdņu (darbinieku) apmācību, kā arī šajā likumā noteiktajā kārtībā konsultēt nodokļu maksātājus nodokļu normatīvo aktu piemērošanas jautājumos;
- 5.likumos un Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā reģistrēt un uzskaitīt nodokļu maksātājus un kontrolēt reģistrācijas dokumentu atbilstību likumu prasībām un faktiskajam stāvoklim;
- 6.nodrošināt akcīzes preču apriti reglamentējošu normatīvo aktu izpildi;

7.nodrošināt sabiedriskā labuma organizāciju uzraudzību atbilstoši Sabiedriskā labuma organizāciju likumā noteiktajai kārtībai;

- 8.sniegt nepieciešamo informāciju (arī bez iepriekšēja pieprasījuma) un koordinēt tās apmaiņu, lai nodrošinātu savstarpēju palīdzību nodokļu prasījumu piedziņā, kā arī uzturēt sakarus ar Eiropas Savienības dalībvalstu nodokļu administrācijām (kompetentajām iestādēm).

Valsts ieņēmumu
dienests

Būtiskākās VID darbības sabiedriskā labuma organizāciju uzraudzībā

1. Atskaišu un pārskatu iesniegšanas/neiesniegšanas uzraudzība
2. Atskaišu un pārskatu saturiskā izvērtēšana (darbības izvērtēšana saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likuma noteikumiem)
3. Nodokļu nomaksas kontrole
4. Konstatēto pārkāpumu izvērtēšana
5. Sabiedriskā labuma komisijas darbības nodrošināšana
6. Lēmumu pieņemšana par statusa atņemšanu
7. Citu dokumentu sagatavošana (brīdinājumi, informācijas pieprasījumi, utt.)

Valsts ieņēmumu dienesta uzdevumi Sabiedriskā labuma organizāciju administrēšanas jomā:
piešķirt statusu, atteikt piešķirt statusu, sabiedriskā labuma organizācijas uzraudzība, statusa atņemšana.

Valsts ieņēmumu
dienests

Sabiedriskā labuma organizāciju likums

- 7.panta septītā daļa – **statusa piešķiršana**: Valsts ieņēmumu dienests lēmumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu pieņem mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas.
- 8.panta pirmā daļa – **statusa piešķiršanas atteikums**: Valsts ieņēmumu dienests lēmumu par atteikumu piešķirt sabiedriskā labuma organizācijas statusu pieņem, pamatojoties uz komisijas motivētu atzinumu.
- 13.panta pirmā un trešā daļa – **organizācijas darbības uzraudzība**: organizācija iesniedz pārskatu Valsts ieņēmumu dienestam, komisija sniedz motivētu atzinumu Valsts ieņēmumu dienestam par organizācijas darbības atbilstību sabiedriskā labuma darbības būtībai.
- 14.panta pirmā daļa – **statusa atņemšana**: Valsts ieņēmumu dienests lēmumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu var pieņemt, ja... (iestājas likumā noteiktie apstākļi)
- 15.panta pirmā daļa, 7.panta septītā daļa- **atkārtota statusa piešķiršana**: iesniegumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu pēc būtības izskata ne agrāk kā gadu pēc dienas, kad stājies spēkā lēmums par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu.

Valsts ieņēmumu
dienests

- **Latvijas Republikas Satversme**
- **Administratīvā procesa likums**
- **Likums «Par Valsts ieņēmumu dienestu»**
- **Likums «Par nodokļiem un nodevām»**
- **Reliģisko organizāciju likums**
- **Biedrību un nodibinājumu likums**
- **Sabiedriskā labuma organizāciju likums**
- **Likums «Par grāmatvedību»**
- **Likums «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli»**
- **Likums «Par uzņēmumu ienākuma nodokli»/ Uzņēmuma ienākuma nodokļa likums**

Valsts ieņēmumu
dienests

- Ministru kabineta 2004.gada 30.novembra noteikumi Nr.976 «Sabiedriskā labuma komisijas nolikums»
- Ministru kabineta 2006.gada 3.oktobra noteikumi Nr.808 «Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem»
- Ministru kabineta 2006.gada 14.novembra noteikumi Nr.928 «Noteikumi par reliģisko organizāciju gada pārskatiem»
- Ministru kabineta 2005.gada 4.janvāra noteikumi Nr.11 «Noteikumi par sabiedriskā labuma organizāciju administratīvajiem izdevumiem»
- Ministru kabineta 2010.gada 5.maija noteikumi Nr.407 «Noteikumi par biedrības, nodibinājuma, reliģiskās organizācijas vai tās iestādes iepriekšējā gada darbības pārskata un turpmākās darbības plāna veidlapas paraugu»
- Ministru kabineta 2006.gada 4.jūlija noteikumi Nr.556 «Likuma «Par uzņēmuma ienākuma nodokli» normu piemērošanas noteikumi

Valsts ieņēmumu
dienests

2017.gada 2.novembra grozījumi Biedrību un nodibinājumu likumā

Papildināt 10. pantu ar 1.¹ daļu šādā redakcijā:

"(1¹) Biedrībai un nodibinājumam savā darbībā aizliegts vērsties pret Latvijas Republikas neatkarību, teritoriālo nedalāmību, izteikt vai izplatīt priekšlikumus par Latvijas valsts iekārtas vardarbīgu grozīšanu, aicināt nepildīt likumus, ja to nepildīšana apdraud valsts drošību, sabiedrisko drošību vai kārtību, sludināt vardarbību vai terorismu, klaju nacisma, fašisma vai komunisma ideoloģiju, propagandēt karu, veikt darbības, kas vērstas uz nacionālā, etniskā, rasu, reliģiskā naida vai nesaticības izraisīšanu, slavēt vai aicināt izdarīt noziedzīgus nodarījumus."

Papildināt likumu ar 10.¹ pantu šādā redakcijā:

"10.¹ pants. Papildu pienākumu uzlikšana

(1) Ja ir pamats uzskatīt, ka biedrības vai nodibinājuma rīcība ar finanšu līdzekļiem vai citiem mantiskiem labumiem ir vērsta uz kāda šā likuma 10. panta 1.¹ daļā minētā aizlieguma pārkāpumu, Valsts ieņēmumu dienests, pamatojoties uz valsts drošības iestādes motivētu atzinumu, pieņem lēmumu par šādu papildu pienākumu uzlikšanu biedrībai vai nodibinājumam uz vienu gadu no lēmuma paziņošanas dienas:

- 1) iesniegt bilances, ieņēmumu un izdevumu pārskatus, ziedojumu un dāvinājumu pārskatus, detalizētu informāciju par izlietotajiem ziedojumiem un dāvinājumiem četras reizes gadā atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas regulē gada pārskatu sagatavošanu;
- 2) iesniegt noslēgto darījumu apliecinājumus;
- 3) uzrādīt finansējuma avotus.

(2) Lēmumu par papildu pienākumu uzlikšanu var pārsūdzēt [Administratīvā procesa likumā](#) noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību."

Valsts ieņēmumu
dienests

➤ Sabiedriskā labuma darbība:

Sabiedriskā labuma darbība ir tāda darbība, kas sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai, it sevišķi, ja tā vērsta uz labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās, sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšanu.

➤ Sabiedriskā labuma organizācija:

Sabiedriskā labuma organizācijas ir biedrības un nodibinājumi, kuru statūtos, satversmē vai nolikumā norādītais mērķis ir sabiedriskā labuma darbība, kā arī reliģiskās organizācijas un to iestādes (turpmāk – reliģiskās organizācijas), kuras veic sabiedriskā labuma darbību, ja šīm biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskām organizācijām piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss un ja tās izlieto savus ienākumus darbībām, kurām nav komerciāla rakstura un kuras vērstas uz sabiedriskā labuma darbības nodrošināšanu, ievērojot šā likuma 11.un 12.pantā noteiktos ierobežojumus.

Valsts ieņēmumu
dienests

Par sabiedriskā labuma darbību nav uzskatāma:

- darbība, kas vērsta uz politisko organizāciju (partiju) vai to vēlēšanu kampaņu atbalstīšanu;
- darbība tādā apjomā, kādā tā vērsta uz biedrības un nodibinājuma biedru vai dibinātāju un ar tiem saistītu personu privāto interešu un vajadzību apmierināšanu, izņemot darbību, ko veic biedrība vai nodibinājums, kas dibināts un darbojas, lai aizstāvētu sociāli mazaizsargāto personu grupu un trūcīgo personu un ģimeņu tiesības un intereses;
- darbība, kas vērsta uz ziedojumu vākšanu trešajām personām, par to ieturot samaksu, kas pārsniedz administrēšanas izdevumus;

!!! Nodokļa atvieglojumu nepiemēro, ja ziedojuma saņēmējs veic atlīdzības rakstura darbības, kas vērstas uz labuma gūšanu ziedotājam, ar ziedotāju saistītai personai vai ziedotāja radniekam līdz trešajai pakāpei, vai laulātajam, vai nodrošina ziedotāja intereses, kas nav saistītas ar filantropiju (UIN likums 12.pants).

Valsts ieņēmumu
dienests

Ziedojums SLO likuma izpratnē ir:

1. manta vai finanšu līdzekļi,
2. kurus persona (ziedotājs) bez atlīdzības,
3. pamatojoties uz savstarpēju vienošanos,
4. nodod sabiedriskā labuma organizācijai tās statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai un
5. kuriem var piemērot nodokļu atvieglojumus.

Valsts ieņēmumu
dienests

- Ziedojums ar noteiktu mērķi ir **mērķziedojums**, un tas izlietojams tikai līgumā paredzētajiem mērķiem. Mantas un finanšu līdzekļu bezatlīdzības nodošana nolūkā, kurš neatbilst sabiedriskā labuma organizācijas statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem vai kurš nav paredzēts ziedojuma saņēmēja sabiedriskā labuma darbībai, nav uzskatāma par ziedojumu.

!!! Nodokļa atvieglojumu nepiemēro, ja ziedojuma mērķi, kas noteikts ziedojuma saņēmējam, ir ietverta tieša vai netieša norāde uz konkrētu ziedoto līdzekļu saņēmēju, kas ir ar ziedotāju saistīta persona, ziedotāja darbinieks vai šā darbinieka ģimenes loceklis (UIN likums 12.pants).

- Ziedojums, kuram nav noteikts izlietojuma mērķis vai par kura nodošanu nav noslēgts rakstveida līgums, ir **vispārējs ziedojums**, un tas izlietojams statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem.

!!! Nodokļa atvieglojumu nepiemēro, ja ziedojuma saņēmējs ir izvietojis publiskas norādes ar ziedotāja zīmolu, vai ziedojuma saņēmēja nosaukumā ir nepārprotama norāde uz ziedotāja zīmolu vai tā elementiem, vai nosaukumu. Ziedotāja nosaukuma (arī uzņēmuma zīmola) iekļaušana ziedotāju sarakstā, ja katra atsevišķa ziedotāja nosaukuma (arī uzņēmuma zīmola) izvietojums nepārsniedz vienu divdesmito daļu no teksta laukuma, neliedz ziedotājam piemērot nodokļa atvieglojumu (UIN likums 12.pants).

Valsts ieņēmumu
dienests

Būtiskākie ierobežojumi attiecībā uz ziedojumiem:

- Sabiedriskā labuma organizācijai nodotā manta vai finanšu līdzekļi nav uzskatāmi par ziedojumu tādā apjomā, kādā sabiedriskā labuma organizācijai ir noteikts pretpienākums veikt darbības, kurām ir **atlīdzības raksturs**.
- Manta vai finanšu līdzekļi, kurus maksātājs, pamatojoties uz līgumu, bez atlīdzības nodod budžeta iestādei, valsts kapitālsabiedrībai, kura veic Kultūras ministrijas deleģētas valsts kultūras funkcijas, vai sabiedriskā labuma organizācijai (kurai šāds statuss piešķirts saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu) tās statūtos, satversmē vai nolikumā noteikto mērķu sasniegšanai, ir uzskatāmi par ziedojumu šā panta izpratnē, ja saņēmējam nav noteikts pretpienākums veikt darbības, kuras uzskatāmas par **atlīdzību**.

Valsts ieņēmumu
dienests

Sabiedriskā labuma organizācijas pienākumi uzraudzības procesā:

- Sabiedriskā labuma organizācijai ir pienākums izlietot savu mantu un finanšu līdzekļus attiecīgās organizācijas statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem.
- Sabiedriskā labuma organizācija nedrīkst bez atlīdzības nodot tai ziedoto mantu vai finanšu līdzekļus komercdarbības, kā arī tādu darbību veikšanai, kuras saistītas ar politisko organizāciju (partiju) darbības vai to vēlēšanu kampaņu atbalstīšanu.

!!! *Biedrību un nodibinājumu gada pārskata daļa – Ziņojums ir papildināta ar jaunu punktu, kurā ir jānorāda informācija par postenī "Ieņēmumi no saimnieciskās darbības" uzrādītajiem ieņēmumiem, norādot šo līdzekļu izlietojumu sabiedriskā labuma darbības jomai, ja pārskatu sniedz biedrības un nodibinājumi, kam piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss.*

Valsts ieņēmumu
dienests

- Ja sabiedriskā labuma organizācijas saņemto ziedojumu kopsumma kalendārajā gadā pārsniedz 12 minimālās mēneša darba algas, šai organizācijai ir pienākums ne mazāk kā 75 procentus no šīs kopsummas, ko veido attiecīgajā kalendārajā gadā izlietotie ziedojumi un ieņēmumi no tās saimnieciskās darbības, kurai piemēro nodokļu atvieglojumus, izlietot tikai tai sabiedriskā labuma darbības jomai, kura minēta lēmumā par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu attiecīgajai organizācijai.

Izlietotie ziedojumi + ieņēmumi no saimnieciskās darbības = 75% SLO darbībai

- Ministru kabinets nosaka to izdevumu veidus, kuri šā likuma izpratnē uzskatāmi par sabiedriskā labuma organizācijas administratīvajiem izdevumiem, paredzot, ka pie tiem pieskaitāmi sabiedriskā labuma organizācijas izdevumi, kuri nav tieši saistīti ar statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanu. Sabiedriskā labuma organizācija administratīvajiem izdevumiem drīkst izlietot ne vairāk kā 25 procentus no attiecīgajā taksācijas periodā (kalendārajā gadā) izlietotajiem vispārējiem ziedojumiem.

Izlietotie vispārējie ziedojumi = 25% administratīvajiem izdevumiem

Valsts ieņēmumu
dienests

Sabiedriskā labuma organizācija drīkst bez atlīdzības nodot tai ziedoto mantu vai finanšu līdzekļus tikai uz rakstveida līguma pamata. Līgumā arī norāda:

- 1) mantas vai finanšu līdzekļu izlietojuma mērķi, kas saistīts ar tām sabiedriskā labuma organizācijas darbībām, kuras minētas lēmumā par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu attiecīgajai organizācijai;
- 2) tās personas atbildību par tai nodotās mantas vai finanšu līdzekļu izlietošanu atbilstoši līguma noteikumiem, kura saņem sabiedriskā labuma organizācijai ziedoto mantu vai finanšu līdzekļus;
- 3) sabiedriskā labuma organizācijas pienākumu uzraudzīt, lai persona, kurai tā nodod mantu vai finanšu līdzekļus, tos pilnībā izlietotu līgumā paredzētajiem mērķiem, kā arī sabiedriskā labuma organizācijas tiesības atgūt nodoto mantu vai finanšu līdzekļus, ja persona neizmanto no sabiedriskā labuma organizācijas saņemto mantu vai finanšu līdzekļus atbilstoši līgumā paredzētajiem mērķiem.

! SLO pēc mantas vai finanšu līdzekļu nodošanas ir jāturpina uzraudzīt to izlietojums.

Valsts ieņēmumu
dienests

Sabiedriskā labuma darbības ierobežojumi:

- Sabiedriskā labuma organizācijai aizliegts sadalīt savu mantu un finanšu līdzekļus starp dibinātājiem, valdes vai citu pārvaldes institūciju (ja tādas izveidotas) locekļiem, kā arī izmantot tā, lai tieši vai netieši gūtu labumu (galvojumus, aizdevumus, vekselus, kā arī citus materiālus labumus).
- Šā panta pirmās daļas noteikums attiecas arī uz sabiedriskā labuma organizācijas dibinātāju, valdes vai citu pārvaldes institūciju (ja tādas izveidotas) locekļu laulātajiem, radniekiem un svainiem, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei.
- Ja persona saņem atlīdzību par darbību sabiedriskā labuma organizācijā, šai atlīdzībai jābūt samērīgai un pamatotai ar veicamajiem darbiem un sabiedriskā labuma organizācijas finansiālo stāvokli.

Valsts ieņēmumu
dienests

Valsts ieņēmumu dienests lēmumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu var pieņemt, ja:

- 1) sabiedriskā labuma organizācija savu mantu vai finanšu līdzekļus nav izlietojusi tām sabiedriskā labuma darbības jomai, kura minēta lēmumā par sabiedriskā labuma organizācijas statusa piešķiršanu attiecīgajai organizācijai, šīs organizācijas statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem vai nav ievērojusi šā likuma [11.](#) un [12.pantā](#) noteiktos ierobežojumus;
- 2) Valsts ieņēmumu dienests, prokurors, cita iestāde vai tiesa ir konstatējusi būtiskus normatīvo aktu pārkāpumus sabiedriskā labuma organizācijas darbībā;
- 3) sabiedriskā labuma organizācija neveic nodokļu maksājumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- 4) sabiedriskā labuma organizācija savā darbībā būtiski pārkāpusi šā likuma noteikumus;
- 5) sabiedriskā labuma organizācijas pamatdarbība nav saistīta ar statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem darbības mērķiem vai neatbilst sabiedriskā labuma darbības būtībai, vai šī organizācija ir sniegusi nepatiesas ziņas;
- 6) komisija, izskatot sabiedriskā labuma organizācijas gada pārskatu, iepriekšējā gada darbības pārskatu, Valsts ieņēmumu dienesta informāciju par nodokļu samaksu un pašvaldības izziņu par nekustamā īpašuma nodokļa samaksu, kā arī informāciju par pārbaudes rezultātiem šā likuma [13.panta](#) trešajā daļā minētajā gadījumā, izvērtējot sabiedriskā labuma organizācijas darbības atbilstību sabiedriskā labuma darbības būtībai, ir sniegusi motivētu atzinumu par sabiedriskā labuma organizācijas darbības neatbilstību sabiedriskā labuma darbības būtībai;
- 7) sabiedriskā labuma organizācija ir iesniegusi Valsts ieņēmumu dienestam iesniegumu ar lūgumu atņemt tai sabiedriskā labuma organizācijas statusu.

Valsts ieņēmumu
dienests

Brīdinājuma nosūtīšanas pienākums pirms statusa atņemšanas:

Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu, ja organizācija:

- *neveic nodokļu maksājumus;*
- *pamatdarbība nav saistīta ar statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem darbības mērķiem vai neatbilst sabiedriskā labuma darbības būtībai, vai šī organizācija ir sniegusi nepatiesas ziņas.*

! Priekšnoteikums sabiedriskā labuma organizācijas statusa saglabāšanai ir nodokļu parādu neesamības apstākļi. Brīdinājumā norādītā nodokļu parāda apmēram uz konkrētu datumu, ir informatīvs raksturs, kas liecina par parāda esamību.

Tādējādi pieņemot lēmumu par statusa atņemšanu, nodokļu parāda izcelsmes periodam nav izšķiroša nozīme – konstatējams ir parāda esamības apstākļi.

Lēmuma par sabiedriskā labuma organizācijas statusa atņemšanu pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Valsts ieņēmumu
dienests

Statistika

Valsts ieņēmumu
dienests

Semināra prezentācijas materiāli ir pieejami:

www.vid.gov.lv

Uzņēmumiem

Sabiedriskā labuma organizācijas statuss

Informatīvie un metodiskie materiāli

<https://www.vid.gov.lv/lv/informativie-un-metodiskie-materiali-21>

Valsts ieņēmumu
dienests

Paldies par uzmanību!

Valsts ieņēmumu dienesta
Nodokļu pārvaldes
Juridiskās daļas vadītāja vietniece
Ilona Torgašova
Tālr. 67121838

